

217 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	23566
Tarih	27.12.1998
Sıra no	217

1. Geçici vergi uygulamasına ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci ve Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddelerinde 4369 sayılı Kanunla(1) yapılan değişiklikler ile ilgili açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1. GEÇİCİ VERGİNİN KAPSAMI

1.1. Geçici Vergi Mükellefleri

2. **Basit usulde vergilendirilenler hariç ticari kazanç sahipleri**, serbest meslek erbabı ve kurumlar vergisi mükellefleri geçici vergi ödemek zorundadırlar.

3. Adi ortaklıklar ve kollektif şirketler ile adi komandit şirketler ortaklık olarak gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olmadıklarından geçici vergi mükellefi de değildirler. Ancak, adi ortaklıklar ile kollektif şirketlerde ortakların, komandit şirketlerde komandite ortakların şirketten aldıkları kazançlar, şahsi ticari veya mesleki kazanç sayıldığından geçici verginin konusuna girmektedir.

4. Türkiye’de işyeri veya daimi temsilcisi bulunan dar mükellefiyete tabi kurumlar, bu faaliyetleri dolayısıyla geçici vergi ödeyeceklerdir.

5. Yukarıda sayılanlardan olmakla beraber, gelir veya kurumlar vergisinden muaf olanlar geçici vergi ödemeyeceklerdir. Bunlardan muafiyet şartlarını kaybedenler, mükellef oldukları tarihten itibaren geçici vergi ödemekle yükümlü olacaklardır.

6. Zirai kazanç sahipleri ile ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iradı,diğer kazanç ve irat elde eden gelir vergisi mükelleflerinin geçici vergi ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

1.2. Geçici Vergi Kapsamına Girmeyen Kazançlar

7. Senelere sari inşaat ve onarma işi(2) yapan mükellefler ile noter bulunmayan yerlerde Adalet Bakanlığınca geçici yetkili noter yardımcısı olarak görevlendirilenler, bu kazançları dolayısıyla geçici vergi ödemeyeceklerdir. Ancak, söz konusu mükellefler, senelere sari inşaat ve onarma veya geçici yetkili noter yardımcılığı işlerinden elde ettikleri kazançları dışında kalan ticari veya mesleki kazançları için geçici vergi ödemek zorundadırlar.

2. VERGİLENDİRME DÖNEMLERİ

8. Geçici vergi, ilgili hesap döneminin üçer aylık dönemleri itibariyle beyan edilecektir. Buna göre, bir hesap dönemi ile ilgili olarak 4 ayrı geçici vergi dönemi söz konusudur. Geçici vergi dönemleri, hesap dönemi takvim yılı olanlar ile kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenler bakımından farklılık göstermektedir.

2.1. Hesap Dönemi Takvim Yılı Olanlar

9. Hesap dönemi takvim yılı olan mükellefler için geçici vergi dönemleri aşağıda belirtildiği gibi olacaktır.

Birinci dönem; Ocak-Şubat-Mart,

İkinci dönem; Nisan-Mayıs-Haziran,

Üçüncü dönem; Temmuz- Ağustos-Eylül,

Dördüncü dönem; Ekim-Kasım-Aralık.

10. Geçici vergi dönemleri üçer aylık olmakla birlikte, beyan edilecek kazancın hesaplanmasında 3, 6, 9 ve 12 aylık mali tablolar esas alınacaktır. **Örneğin**, üçüncü döneme ilişkin geçici vergi; Ocak-Eylül dönemine ilişkin olarak çıkarılacak 9 aylık mali tablolara göre bulunan kazanç üzerinden hesaplanan vergiden, birinci ve ikinci dönemlerde

Ocak-Mart dönemi

Serbest meslek kazancı (matrah)	6.000.000.000
Hesaplanan geçici vergi	900.000.000
Mükellefe yapılan ödemelerden tevkif edilen vergi (-)	800.000.000
Ödenmesi gereken geçici vergi	100.000.000

Ocak-Haziran dönemi

Serbest meslek kazancı (matrah)	3.000.000.000
Hesaplanan geçici vergi	450.000.000
Ocak-Mart dönemi hesaplanan geçici vergi (-)	900.000.000
Ödenmesi gereken geçici vergi	(0)

Ocak-Eylül dönemi

Serbest meslek kazancı (matrah)	7.000.000.000
Hesaplanan geçici vergi	1.050.000.000
Ocak-Mart dönemi hesaplanan geçici vergi (-)	900.000.000
Ödenmesi gereken geçici vergi	150.000.000
Mükellefe yapılan ödemelerden tevkif edilen vergi (-)	100.000.000
Mahsup sonrası ödenecek geçici vergi	50.000.000

Ocak-Aralık dönemi

Serbest meslek kazancı (matrah)	2.000.000.000
Hesaplanan geçici vergi	300.000.000
Ocak-Eylül dönemi hesaplanan geçici vergi (-)	1.050.000.000
Ödenmesi gereken geçici vergi	(0)
Mükellefe yapılan ödemelerden tevkif edilen vergi (-)	150.000.000
Ödenecek geçici vergi	(0)

Söz konusu mükellefin dördüncü dönem geçici vergi beyannamesinde mahsup edemediği 150.000.000 TL tevkifat tutarı, 1999 yılına ait gelir vergisi beyannamesinde hesaplanan vergiden mahsup edilecek, mahsup edilemeyen kısım, 2000 yılının sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde, kendisine red ve iade edilecektir.

6. GEÇİCİ VERGİNİN MAHSUBU

78. Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden, ilgili hesap döneminin üçer aylık dönemlerine ilişkin olarak ödenen geçici vergi mahsup edilecektir.

79. Mahsup işleminin yapılabilmesi için, üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilmiş geçici verginin mutlak suretle ödenmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla üçer aylık dönemler itibariyle tahakkuk ettirilmiş ancak ödenmemiş bulunan geçici verginin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilmesi mümkün değildir.

80. Üçer aylık kazançlar üzerinden tahakkuk ettirilmiş ancak tahsil edilmemesi dolayısıyla yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup imkanı bulunmayan geçici vergi tutarları terkin edilecektir. Terkin edilen geçici vergi tutarına, vade tarihinden terkin edilmesi gereken tarihe kadar gecikme zammı uygulanacaktır.

81. Ödenen geçici vergi tutarının, geçici verginin ilgili olduğu döneme ilişkin olarak verilen beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden fazla olması halinde; mahsup edilemeyen tutar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilecektir. Bu mahsuba rağmen arta kalan bir miktarın bulunması halinde, kalan kısım mükellefin o yılın sonuna kadar yazılı olarak başvurması kaydıyla kendisine nakden iade edilecektir.

7. GEÇİCİ VERGİ BEYANNAMESİNE EKLENECEK BELGELER

7.1. Bilanço Esasında Defter Tutan Mükellefler

82. Bilanço esasında defter tutan mükellefler verecekleri geçici vergi beyannamesine, geçici verginin ilgili olduğu dönem sonu itibariyle çıkaracakları gelir tablosunu ekleyeceklerdir.

83. Söz konusu gelir tablosu, dönem sonu işlemler kayıtlarda gösterilmeksizin geçici vergi döneminin son günü itibariyle çıkarılacak mizandan hareketle düzenlenebilecektir. Bu durumda, dönem sonunda yapılması gereken işlemlere ilişkin olarak yasal defter kayıtları dışında yapılan hesaplamalar ve mizan, istenildiğinde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecektir.

7.2. İşletme Defteri veya Serbest Meslek Kazanç Defteri Tutan Mükellefler

84. İşletme defteri tutan mükellefler geçici vergi beyannamelerine, beyannamelerinin ilgili olduğu dönemin son günü itibariyle çıkaracakları işletme hesabı özetini ekleyeceklerdir.

85. Serbest meslek kazanç defteri tutan mükellefler ise, beyannamelerinin ilgili olduğu dönemin son günü itibariyle çıkaracakları ve dönem içinde elde edilen gayri safi hasılat, yapılan gider ve dönem kar veya zararını gösteren serbest meslek kazanç bildirimini beyannamelerine ekleyeceklerdir.

Tebliğ olunur.

- (1)** 29/7/1998 tarihli ve mükerrer 23417 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
- (2)** Gelir Vergisi Kanununun 42-44 üncü maddelerinde düzenlenmiştir.
- (3)** 4369 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici Madde 51.
- (4)** Vergi Usul Kanununun 285 inci maddesi hükmü
- (5)** Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü.
- (6)** 23.1.1998 tarihli ve 23239 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
- (7)** Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 8 numaralı bendi ve Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin 13 numaralı bendinde düzenlenmiştir.
- (8)** Gelir Vergisi Kanununun ek 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026